

Hvem spør etter min sjel?

Christina Aase
24.04.2018

”Når livet går mot slutten”

”Mitt største åndelige behov har vært at noen kunne lytte til meg. Når jeg er ensom, ensom framfor døden, blir det livsviktig at noen er til stede. Jeg trenger ikke visdomsord, intelligente forklaringer og sirkulær spørreteknikk, men nærvær av noen levende mennesker som våger og stanse og spørre: hvordan er det med deg, med kroppen din, med ditt åndelige liv, ja, med din sjel? Ønsker du å si noe om hva du er opptatt av når du ligger alene og tenker, og føler, og møter ditt livs siste fiende?”

Kreftpasient, 47 år

Total lidelse

Fysiske forhold

Psykiske forhold

Total lidelse

Sosiale forhold

Åndelige/eks. forhold

"De åndelige behovene er vevd inn i de fysiske, psykiske og sosiale behovene, og vevd med fine tråder inn i pasientens historie, tilstand og opplevelse." Schmidt (2011) s.48

Hva er åndelig og eksistensielle behov?

Livet og døden, og hva som er meningen = kjernestoff

Tre dimensjoner

Det åndelige og eksistensielle området har tre dimensjoner som ofte griper inn i hverandre:

- Eksistensielle utfordringer – våre grunnvilkår som msk
- Verdibestemte utfordringer – hva er viktig for meg nå?
- Religiøs forankring - religiøse og beslektede overveielser og forankringer

Ref Nasjonale faglige retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen

Fire relasjoner

4. Gud/ det betydningsfulle / det hellige

Mennesket

1. Andre

2. Selvet

3. Kultur/natur

Hirsch, A, Røen, I (2016) s. 315

Utfordringer

- Systemansvar for forsvarlig helsehjelp
- Berøringsangst
- Kompetanse
- Vår egen usikkerhet
- Vår egen forventning om å skape harmoni – løse problemer.

Sykepleierens rolle

- Kartlegging
 - relevante og nødvendige opplysninger skal dokumenteres
- Åndelig / eksistensiell akutt hjelp
- Relasjon til pasienten!

Åpne spørsmål

- Hvordan er det for deg å være her?
- Hva tenker du om døden?
- Hva ligger du og tenker på?
- Hva har du vært mest stolt av i livet ditt?
- Hva er du redd for?

"I møte med andre mennesker har vi en spontan tendens til å redusere den andre til det vi selv er i stand til å se og forstå i øyeblikket." Eide,H., Eide,T (2009), s.103

Jeg er redd for å dø

Hva er du mest redd for?

Alltid trøste

"Sykepleierne trøstet gjennom medvandreskap, stillhet og lindrende nærvær, eksistensielle og religiøse samtaler og fysisk berøring".

Tornøe, Kirsten: The Challenge of Consolation: A qualitative study of nurses' experiences with practicing and teaching spiritual and existential care of the dying, 05.2017

Prestens privilegium - ritualene

"Når ordene forekommer at være tæt på oppbrukte, er ritualer præstens særlige redskap, som ofte skaber ro."

Velsignelse, salmer, Fader Vår.

Stimpel. B. Raakjær: "O himlen der forsvant" Omsorg – Nordisk tidsskrift for palliativ medisin, Nr. 1 2016

Takk for meg!

Litteraturliste

Eide,H., Eide,T; "*Kommunikasjon i relasjoner*", Ad notam, Gyldendal, 2009

Falk, Bent: "*Å være der du er – samtaler med kriserammede*" Fagbokforlaget, Bergen, 1999

Hirsch, A., Røen, i.; "*Tværetakelse av åndelige og eksistensielle behov*" Kaasa, S (red) Palliasjon – nordisk lærebok, Gyldendal, Oslo, 2016

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen, Helsedirektoratet, 03/2015

Scmidt, Heidi; "*Har du tid til det, da?*" Fagbokforlaget, Bergen, 2011
